

УДК 378.147=111:81(510)(045)

DOI 10.33251/2522-1477-2019-5-284-288

ГУНЬКО Любов Олександрівна,
провідний фахівець кафедри авіаційної англійської мови,
Навчально-науковий інститут Аеронавігації, НАУ;
аспірантка, Інститут педагогічної освіти і освіти
дорослих ім. І. Зязюна НАПН України

МІСЦЕ УНІВЕРСИТЕТІВ У СИСТЕМІ ОСВІТИ КНР

Метою нашої статті є висвітлення структури системи освіти КНР; визначення в ній місця університетів, в яких ведеться підготовка за вказаним напрямом; систематизація характеристик даних ЗВО. Нами було проведено загальний опис системи освіти КНР, визначено місце університетів зі спеціальністю «Іноземна мова та прикладна лінгвістика» у цій системі, розроблено таблицю з основними даними про ці університети. Наша розвідка показує, що університети, в яких проходить навчання у магістратурі за спеціальністю іноземна мова та прикладна лінгвістика знаходяться під керівництвом Міністерства освіти КНР, окрім Пекінського університету авіації і космонавтики, який знаходиться під контролем Міністерства промисловості а інформатизації КНР; у більшості своїй є державними, дослідницькими ЗВО змішаного типу і, що найголовніше, провідними університетами країни та світу.

Ключові слова: Система освіти, професійна підготовка, університет, іноземна мова та прикладна лінгвістика, Китай.

Постановка проблеми. Прогресивні зміни у системі освіти, високі результати учнів, провідні місця у світових рейтингах серед університетів та інші позитивні результати реформ сприяють тому, що сьогодні все більше уваги приділяється системі освіти КНР. Ми вважаємо, що позитивний досвід Китаю може стати корисним у розбудові системи освіти України, а зокрема у реформуванні такої спеціальності як «Іноземна мова та прикладна лінгвістика» в університетах нашої країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням вивчення досвіду професійної підготовки займалися І. Ішутіна, І. Салосіна, О. Комочкова, Є. Мажар, О. Семенов, О. Сосніна, О. Юдіна, Н. Пазюра та ін. Але, на жаль, ще не було проведено аналізу професійної підготовки за напрямом «Іноземна мова та прикладна лінгвістика» в університетах Китаю.

Метою нашої статті є висвітлення структури системи освіти КНР; визначення в ній місця університетів, в яких ведеться підготовка за вказаним напрямом; систематизація характеристик даних ЗВО.

Виклад основного матеріалу. Характерні риси професійної підготовки майбутніх прикладних лінгвістів, реформи її змісту та структури зумовлені перетвореннями в системі освіти Китаю. Наші розвідки засвідчують, що система освіти Китаю охоплює наступні рівні.

Дошкільне виховання. Система дошкільного виховання Китаю майже не відрізняється від української. Більша частина дітей починає ходити у дитячий садок з 3 років. Групи дитячого садка поділяються на: молодшу (3–4 роки), середню (4–5 років) та старшу (5–6 років) групи. Дитячі садки Китаю поділяються на державні й приватні, та всі вони є платними.

Початкова освіта у КНР є обов'язковою та починається у віці 6 років на більшій території країни, але у декількох регіонах – з 5 років. Повна початкова освіта складається з двох рівнів. Перший – з 1 по 3 класи вважається нижчим, а з 4 по 6 класи – це вищий рівень початкової освіти. Якщо навчання проходить у місті прописки, то освіта є безкоштовною.

Середня освіта у Китаї поділяється на початкову та вищу середню освіту, також до середньої освіти відносяться заклади середньої професійної освіти та професійні технічні училища, фабрично-заводська освіта, середня освіта дорослих та ін.. Початкова середня освіта також обов'язкова, починається після випуску з 6 класу та триває три роки. У містах зарахування до середньої школи може проходити за одним з трьох варіантів: комп'ютерний рандомний відбір, за містом прописки учня та вільний вибір закладу. Також слід відмітити, що середня освіта не є повністю безоплатною. Після закінчення початкової середньої школи у випускника є декілька шляхів продовження навчання: отримати вищу середню освіту або середню спеціальну освіту, або піти до професійного технічного училища. Вища середня освіта триває 3 роки,

офіційно 5 робочих днів на тиждень, але у на ділі це 6 днів на тиждень, з 7 – 8 ранку до 9 – 10 вечора у робочі дні, та півдня у суботу. Наприкінці навчання здається Єдиний державний іспит (普通高等学校招生全国统一考试). Іспит складається з китайської мови (максимум 150 балів), іспиту з точних наук (максимум 150 балів), іспиту з гуманітарних наук (максимум 150 балів), комплексного іспиту з точних або гуманітарних наук на вибір (максимум 300 балів). Максимальний бал $150+150+150+300=750$.

До закладів загальної вищої освіти в Китаї відносяться вищі професійні технікуми, вищі спеціальні навчальні заклади (2 – 3 роки навчання) та бакалавріат (4 роки навчання) в університетах. Після закінчення вищого професійного технікуму та спеціального навчального закладу немає вченого ступеню. Після закінчення бакалавріату можна отримати ступінь бакалавра.

Післядипломна освіта. Склавши Єдиний державний іспит із заліку до магістратури можна продовжити дослідницьку діяльність у магістратурі або дослідницькому інституті. Під час вступу обирається лише один напрям та спеціальність. Загалом навчання в магістратурі триває 2,5 – 3 роки, після чого отримується ступінь магістра. За бажанням після закінчення магістратури дослідницька діяльність може бути продовжена в аспірантурі. Навчання в аспірантурі триває 3 – 4 роки, після чого досліднику надається докторська ступінь.

Відмінною рисою педагогічної системи КНР є те, що багато університетів надають змогу бакалаврам після 5 років навчання отримати ступінь доктора. Але якщо навчання було перерване, або студент не відповідав вимогам навчання в аспірантурі, то він не зможе отримати ні диплом доктора, ні магістра [3; 4].

На 30 березня 2018 року Міністерством освіти КНР в усій країні було нараховані 2879 університетів. Серед них 2595 закладів загальної вищої освіти (включаючи 266 незалежних інститутів) та 284 закладів вищої освіти дорослих [6]. Усі університети країни поділяються за 1) системою керування закладом (державні, приватні та незалежні); 2) науково-дослідницьким типом (дослідницький, навчально-дослідницький, дослідницько-навчальний, навчальний); 3) галуззю наук (змішана, гуманітарна, технічна, медицина, право, спорт, мистецтво та ін.); та найголовніше, на що звертають увагу це 4) фінансовими інвестиціями («Проект С 9» – перший рівень інвестицій; «Проект 985» – другий рівень; «Проект 211» – третій рівень та ін.).

Ми б хотіли детальніше зупинитися на четвертому пункті, бо саме він є унікальною системою підтримки розвитку вищої освіти КНР.

4 травня 1998 року Цзян Цземінь, тодішній генеральний секретар ЦК КПК, на 100-річчя від дня заснування Пекінського університету оголосив, що: «Для того, щоб досягти модернізації, Китай повинен мати ряд першокласних університетів світового рівня» [7]. Такти чином Міністерством освіти КНР було впроваджено «План дій по відродженню освіти для 21-го століття», в якому увага зосереджувалася на підтримці розвитку деяких вищих освітніх закладів Китаю з метою створення університетів світового рівня [13]. Ця промова відбулася у травні 1998 року тому і отримала назву «Проект 985» [8]. На першому етапі до цього проекту увійшли 9 закладів, тому цей перший етап «Проекту 985» отримав назву «Проект С 9». У 2010 році на основі «Державного плану реформи та розвитку КНР на середній та довгий строк (2010-2020 рр.)» (国家中长期教育改革和发展规划纲要 2010-2020年) кількість закладів було розширено до 39, включаючи заклади «Проекту С 9». Ідея ж «Проекту 211» полягала в тому, щоб «розбудувати близька 100 закладів вищої освіти та навчальних дисциплін, які б відповідали вимогам 21 століття» [12].

У березні 2011 року міністр освіти Юань Гуйжень (袁贵仁) заявив на четвертому засіданні 11-го Національного комітету Народної політичної консультативної ради Китаю, що проекти «985» та «211» більше не буде поширено і нові освітні заклади не зможуть увійти до цих програм [10]. 29 червня 2016 року Міністерство освіти КНР заявило, що деякі моменти «Проекту 985» вже не є актуальними. Також було проголошено, що проекти «985» та «211» буде включено до нового проекту створення «провідних світових університетів та галузей» [9].

Обираючи університет абітурієнти, в першу чергу, відслідковують до якого проекту він відноситься, як і роботодавці, під час найму співробітників, приділяють пильну увагу, а часто й заздалегідь оговорюють відбір випускників з відповідних груп вищих закладів освіти.

Набір на спеціальність «Іноземна мова та прикладна лінгвістика» у 2018/19 навчальному році оголосили 20 університетів країни [5]. Проаналізувавши вищезазначену інформацію щодо груп університетів, ми можемо узагальнити її стосовно ЗВО, де проходить навчання магістрів з іноземної мови та прикладної лінгвістики у таблиці 1 нижче.

**Університети КНР з напрямом магістерської підготовки
«Іноземна мова та прикладна лінгвістика»**

Назва	Керування	Тип	Галузь наук	Інвестиції	Відноситься до	Рейтинг серед китайських ЗВО [11]	Світовий рейтинг QS [1]	Світовий рейтинг THE [2]
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Гуандунський університет іноземних мов та зовнішньої торгівлі (广东外语外贸大学)	Державний	Дослідницький	Філологія					
Пекінський університет іноземних мов (北京外国语大学)	Державний	Дослідницько-навчальний	Філологія	211				
Шанхайський транспортний університет (上海交通大学)	Державний	Дослідницький	Змішана	C 9, 985, 211	МО КНР	4	59	188
Сичуанський університет (四川大学)	Державний	Дослідницько-навчальний	Змішана					
Університет Тунцзі (同济大学)	Державний	Дослідницький	Змішана	985, 211	МО КНР	11	291	401-500
Шанхайський університет іноземних мов (上海外国语大学)	Державний	Дослідницько-навчальний	Філологія	211				
Фуданський університет (复旦大学)	Державний	Дослідницький	Змішана	C 9, 985, 211	МО КНР	16	338	
Нанкінський університет (南京大学)	Державний	Дослідницький	Змішана	985, 211	МО КНР	7	122	169
Східно-китайський педагогічний університет (华东师范大学)	Державний	Дослідницький	Педагогіка	985	МО КНР	32	501-510	501-600
Університет ім. Сунь Ятсен (中山大学)	Державний	Дослідницько-навчальний	Змішана	211				
Університет Цінхуа (清华大学)	Державний	Дослідницький	Змішана	C 9, 985, 211	МО КНР	1	17	30
Нанкайський університет (南开大学)	Державний	Дослідницький	Змішана	985, 211	МО КНР	16	338	
Пекінський університет (北京大学)	Державний	Дослідницький	Змішана	C 9, 985, 211	МО КНР	2	30	27
Пекінський університет авіації і космонавтики (北京航空航天大学)	Державний	Дослідницький	Техніка	985	Міністерство промисловості та інформатизації КНР	14	491	601-800
Шаньдунський університет (山东大学)	Державний	Дослідницький	Змішана	985, 211	МО КНР	24	541-550	501-600
Пекінський педагогічний університет (北京师范大学)	Державний	Дослідницький	Педагогіка	985	МО КНР	20	292	
Хейлунцзянський університет (黑龙江大学)	Державний	Дослідницько-навчальний	Змішана					

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Університет Сучжоу (苏州大学)	Державний	Дослідницький	Змішана					
Північно-східний педагогічний університет (东北师范大学)	Державний	Дослідницький	Педагогіка	211				
Чжецзянський Університет (浙江大学)	Державний	Дослідницько-навчальний	Змішана	985, 211	МО КНР	3	68	101

Висновки і перспективи подальших досліджень. Наша розвідка показує, що університети, в яких проходить навчання у магістратурі за спеціальністю іноземна мова та прикладна лінгвістика знаходяться під керівництвом Міністерства освіти КНР, окрім Пекінського університету авіації і космонавтики, який знаходиться під контролем Міністерства промисловості а інформатизації КНР; у більшості своїй є державними, дослідницькими ЗВО змішаного типу і, що найголовніше, провідними університетами країни та світу.

Сучасна система професійної підготовки магістрів з іноземної мови та прикладної лінгвістики складається з трьох ступенів: бакалавріат, магістратура та докторантура. Серед студентів магістратура за даним напрямом є досить популярною. На нашу думку, це пов'язано з різноманіттям інформаційних засобів на основі мікропроцесорів, а також електронної продукції, яка входить до нашого повсякденного життя. У систему підготовки вводяться нові організаційні та педагогічні методи, які забезпечують формування професійних якостей спеціалістів, котрі не лише б володіли іноземними мовами, але також вміли виконувати практичні завдання, що пов'язані з мовою.

Після виокремлення та опису закладів вищої освіти, де проходить навчання за напрямом підготовки «Іноземна мова та прикладна лінгвістика» вважаємо за потрібне подальші розвідки спрямувати на дослідження умов та структури професійної підготовки магістрів за іноземної мови та прикладної лінгвістики.

Список використаних джерел

1. QS World University Rankings. 2018-2019. *QS Quacquarelli Symonds*. 2018. URL: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2019> (Last accessed: 15 Feb. 2019).
2. THE World University Rankings. 2018. *Times Higher Education*. 2018. URL: <https://www.timeshighereducation.com/search?e=404&search=world%20university%20rankings%202018> (Last accessed: 15 Feb. 2019).
3. 百度文库 中国 (国内) 教育行业的分类细化. 2018. URL: <https://wenku.baidu.com/view/8c1f3d6477232f60ddcca1a9.html> (Last accessed: 15 Feb. 2019).
4. 百度百科 中华人民共和国教育. n. d. URL: <https://baike.baidu.com/item/%E4%B8%AD%E5%8D%8E%E4%BA%BA%E6%B0%91%E5%85%B1%E5%92%8C%E5%9B%BD%E6%95%99%E8%82%B2/9925645> (Last accessed: 15 Feb. 2019).
5. 大学生必备网 2018 - 2019 外国语言学及应用语言学专业介绍 就业方向 研究方. 2018. URL: <https://www.dxsbb.com/news/20757.html> (Last accessed: 15 Feb. 2019).
6. 大学生必备网 中国到底共有多少所大学? 2018. URL: <https://www.dxsbb.com/news/38640.html> (Last accessed: 15 Feb. 2019).
7. 江泽民 江泽民在庆祝北京大学建校一百周年大会上的讲话. 1998. URL: http://old.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/moe_177/200407/2475.html (Last accessed: 13 Feb. 2019).
8. 手机搜狐网 深入认识《85》高校. 2016. URL: http://www.sohu.com/a/14936413_146618 (Last accessed: 15 Feb. 2019).
9. 新京报 教育部回应《85》、《11》废除传闻. 2016. URL: http://www.xinhuanet.com/yuqing/2016-06/29/c_129099196.htm (Last accessed: 15 Feb. 2019).
10. 袁贵仁 《85》、《11》已关不了. 2011. URL: <http://edu.people.com.cn/GB/14085700.html> (Last accessed: 15 Feb. 2019).
11. 最好大学网 软科中国最好大学排名2018. 2018. URL: <http://www.zuihaodaxue.com/zuihaodaxuepaiming2018.html> (Last accessed: 15 Feb. 2019).
12. 中华人民共和国教育部 《11工程》简介. n. d. URL: http://www.moe.gov.cn/s78/A22/xwb_left/moe_843/tnull_33122.html (Last accessed: 15 Feb. 2019).

13. 中华人民共和国教育部 *面向21世纪教育振兴行动计划* 1998. URL: http://old.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/moe_177/200407/2487.html (Last accessed: 13 Feb. 2019).

References

1. QS World University Rankings. (2018). 2018-2019. QS Quacquarelli Symonds. Retrieved February 15, 2019, from <https://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2019>
2. THE World University Rankings. (2018). 2018. Times Higher Education. Retrieved February 15, 2019, from <https://www.timeshighereducation.com/search?e=404&search=world%20university%20rankings%202018>
3. 百度文库 *中国 (国内) 教育行业的分类细化* (2018). Retrieved February 15, 2019, from <https://wenku.baidu.com/view/8c1f3d6477232f60ddcca1a9.html>
4. 百度百科 *中华人民共和国教育* (n. d.). Retrieved February 15, 2019, from <https://baike.baidu.com/item/%E4%B8%AD%E5%8D%8E%E4%BA%BA%E6%B0%91%E5%85%B1%E5%92%8C%E5%9B%BD%E6%95%99%E8%82%B2/9925645>
5. 大学生必备网 *2018-2019外国语言学及应用语言学专业介绍* *就业方向* *研究方* (2018). Retrieved February 15, 2019, from <https://www.dxsbb.com/news/20757.html>
6. 大学生必备网 *中国到底共有多少所大学?* (2018). Retrieved February 15, 2019, from <https://www.dxsbb.com/news/38640.html>
7. 江泽民 *江泽民在庆祝北京大学建校一百周年大会上的讲话* (1998). Retrieved February 15, 2019, from http://old.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/moe_177/200407/2475.html
8. 手机搜知网 *深入认识《985》高校* (2016). Retrieved February 15, 2019, from http://www.sohu.com/a/14936413_146618
9. 新京报 *教育部回应《985》、《211》废寝传闻* (2016). Retrieved February 15, 2019, from http://www.xinhuanet.com/yuqing/2016-06/29/c_129099196.htm
10. 袁贵仁 *《985》、《211》已关大门* (2011). Retrieved February 15, 2019, from <http://edu.people.com.cn/GB/14085700.html>
11. 最好大学网 *软科中国最好大学排名2018*. (2018). Retrieved February 15, 2019, from <http://www.zuihaodaxue.com/zuihaodaxuepaiming2018.html>
12. 中华人民共和国教育部 *《211工程》简介* (n. d.) Retrieved February 15, 2019, from http://www.moe.gov.cn/s78/A22/xwb_left/moe_843/tnull_33122.html
13. 中华人民共和国教育部 *面向21世纪教育振兴行动计划* (1998). Retrieved February 15, 2019, from http://old.moe.gov.cn/publicfiles/business/htmlfiles/moe/moe_177/200407/2487.html

HUNKO Liubov, the postgraduate student, I. Ziaziun Institute for Education Studies & Adult Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, the leading specialist of the Department of aviation English of the Training and Research Institute of Air Navigation at National Aviation University.

THE PLACE OF THE UNIVERSITIES IN THE EDUCATIONAL SYSTEM OF PRC

Abstract. *The purposes of the paper are to highlight the structure of the education system of the People's Republic of China; to determine in this system the place of the universities where the mentioned training is conducted; to arrange the list of the data about these high educational establishments. We have conducted a general description of the education system of the People's Republic of China; the place of the universities with the major "Foreign Language and Applied Linguistics" has been determined in this system; the table with the basic data about these universities has been developed in our paper.*

The system of preschool education in China is almost the same as the Ukrainian one. Most children begin to go to kindergarten from 3 years old. Primary education in PRC is compulsory and begins at the age of 6 years in the biggest part of the country. Secondary education in China is divided into primary and higher secondary education, and includes institutions of secondary vocational education and vocational schools, factory education, adult secondary education, etc. After graduating from primary secondary school, there are several ways for the graduate to continue their studies: to receive higher secondary education or secondary specialized education, or to go to a vocational technical school. Institutions of general higher education in China include higher vocational colleges, higher specialized education institutions and undergraduate studies at universities. After completing the Unified State Exam, students can continue the research in the magistracy or Research Institute.

Our reconnaissance shows that the universities that have major "Foreign language and Applied linguistics" in a magistracy are managed by the Ministry of Education of the People's Republic of China, except for the Beijing University of Aviation and Space, which is under the control of the Ministry of Industry and Information of the People's Republic of China; the majority of these universities are state-owned, researched higher educational establishments of the mixed type and, most importantly, leading universities of the country and the world.

Key words: system of education, vocational training, university, foreign language and Applied linguistics, China.